

Kvalitetskontrollen av revisorer for 2017:

Fremgangen fortsetter

89 prosent av de kontrollerte revisorene ved årets kvalitetskontroll ble godkjent uten vesentlige mangler eller avvik. Dette er et bra resultat, nesten på linje med 2015 og en liten fremgang siden 2016. Dette bekrefter den positive trenden siden resultatene i 2014.

Statsautorisert revisor Thorolf Aurstad
Den norske Revisorforening

Totalt seks saker ble oversendt Finanstilsynet etter årets kontroller. Fem av sakene knytter seg til oppfølgingskontroller, hvorav én har mangler på etterutdanning, de andre fire oversendes på grunn av mangler ved revisjonsutførelsen. Den siste

saken som oversendes er en ordinær kontroll og oversendes fordi kontrollobjektet ikke har vært tilgjengelig for kontroll.

Ni revisorer får oppfølgingskontroll i 2017 på grunn av mangler ved revisjonsutførelsen. Dette gjelder generelt svak dokumentasjon knyttet til vesentlige vurderinger og mangler ved dokumentasjon av gjennom-

førte revisjonshandlinger. Det er også avdekket mangelfull revisjon av enkelte vesentlige regnskapsposter og/eller manglende rapportering.

Omfanget av kontroller

Kvalitetskontrollordningen omfattet 825 oppdragsansvarlige revisorer i 2017 mot 841 i 2016. Det ble gjennomført 123 ordinære kontroller i 2017 mot 149 i 2016. I tillegg til de ordinære kontrollene ble det gjennomført elleve oppfølgingskontroller på grunn av vesentlige mangler og avvik avdekket ved kvalitetskontrollen i 2016.

Kommentarer til resultatene og oppsummering av funn

Utviklingen i resultatene de siste årene har vært positiv ved at det er en høy andel av de kontrollerte som får godkjent ved førstegangskontroll. I 2017 er det en negativ trend for oppfølgingskontrollene ved at 45 % ikke består oppfølgingskontrollen.

Fokusområder ved kvalitetskontrollen av oppdragsansvarlige revisorer i 2017:

- verdsettelse / nedskrivning av anleggsmidler/varelager (også utsatt skattefordel)
- etterlevelse av hvitvaskingsreglene
- attestasjonsoppdrag etter SA 3802
Revisors uttalelser og redegjørelser etter selskapslovgivningen

Verdsettelse/nedskrivning av anleggsmidler (også utsatt skattefordel)

Verdsettelse av anleggsmidler og eventuell nedskrivingsvurdering ble tatt inn som et

Resultatet av kontrollene

Revisjon totalt								
	2014		2015		2016		2017	
Godkjent	110	65 %	155	91 %	135	87 %	119	89 %
Ikke godkjent, ny kontroll	56	33 %	5	3 %	12	8 %	9	7 %
Ikke godkjent, oversendes styret	2	1 %	10	6 %	8	5 %	6	4 %
Totalt utførte kontroller	168		170		155		134	

Revisjon ordinær kontroll								
	2014		2015		2016		2017	
Godkjent	88	66 %	117	92 %	130	87 %	113	92 %
Ikke godkjent, ny kontroll	46	34 %	5	4 %	12	8 %	9	7 %
Ikke godkjent, oversendes styret	0	0 %	5	4 %	7	5 %	1	1 %
Totalt utførte kontroller	134		127		149		123	

Revisjon oppfølgingskontroll								
	2014		2015		2016		2017	
Godkjent	22	65 %	38	88 %	5	83 %	6	55 %
Ikke godkjent, ny kontroll	10	29 %	0		0		0	
Ikke godkjent, oversendes styret	2	6 %	5	12 %	1	17 %	5	45 %
Totalt utførte kontroller	34		43		6		11	

Ved årets kvalitetskontroll ble 89 prosent av de kontrollerte revisorene godkjent uten vesentlige mangler eller avvik.

fokusområde i 2016 og har også vært det i 2017. Det ble i tillegg bedt om vurdering av utsatt skattefordel. Det ble ved årets kontroll ikke avdekket vesentlige mangler ved revisjon av anleggsmidler. I forhold til utsatt skattefordel ble det derimot avdekket noen tilfeller av mangelfull dokumentasjon. Manglene knytter seg i all hovedsak opp mot mulig utnyttelse av skattefordelen og begrunnelsen selskapene har for å kunne aktivere skattefordelen i balansen.

Etterlevelse av hvitvaskingsreglene

Hvitvaskingsregelverket, og revisors oppgaver i henhold til dette, har vært et område som Finanstilsynet har hatt mye fokus på i de siste årene. Generelt sett er dokumentasjonen knyttet til hvitvaskingsregelverket, herunder risikobasert kundekontroll, god. Hos de kontrollerte hvor det er avdekket avvik, er funnene i hovedsak relatert til ikke tilfredsstillende hvitvaskingsrutiner, herunder utpeking av hvitvaskingsansvarlig og kommunikasjonsrutiner.

Det er kommet et nytt rundskriv fra Finanstilsynet knyttet til revisors rolle og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.¹ Det er viktig at revisorer og revisjonsselskaper gjør seg kjent med dette rundskrivet slik at internkontroll og kommunikasjonsrutiner er oppdaterte.

Attestasjonsoppdrag etter SA 3802

Revisors uttalelser og redegjørelser etter selskapslovgivningen

Det er avdekket få vesentlige mangler knyttet til attestasjoner etter SA 3802. Generelt sett er dokumentasjonen og arbeidet utført bra. I de tilfellene der det er påpekt mangler, knyttet dette seg til innhenting av eksterne bekreftelser direkte fra kilde, dokumentasjon av de vurderingene revisor har gjort i forhold til verdsettelse og samsvar mellom vederlag og mottatt verdi.

Andre forhold

Kontrollen gjennomført i 2017 viser at revisorene fortsatt har fokus på virksomhetsforståelse og revisjon av inntekter, selv om dette ikke var et av fokusområdene i årets kvalitetskontroll. Inntrykket er at revisorene stort sett opparbeider seg tilfredsstillende forståelse av virksomheten de reviderer, noe som igjen gir et bedre grunnlag for revisjon av inntekter.

Det er gjort enkelte funn knyttet til andre områder enn fokusområdene nevnt over. Det som kan nevnes av funn er:

- Ikke deltakelse på varetelling
- Mangelfull dokumentasjon av pristest og ukuransavsetning
- Mangelfull dokumentasjon knyttet til prosjekter og prosjektregnskap
- Mangelfull eller ikke dokumentert forespørsel til ledelsen knyttet til misligheter
- Ikke fastsatte forventninger eller akseptabelt avvik ved bruk av analyser
- Mangelfull dokumentasjon og begrunnelse for utvalg

Etter utsendelse av varsel om kontroll varslet noen kontrollobjekter om avvikling

eller avhending av virksomhet. Finanstilsynet vil bli orientert om hvilke medlemmer som har varslet avvikling/avhending av virksomheten i løpet av 2017, men som fortsatt står registrert med revisorregisternummer ved utgangen av januar 2018.

Offentlig sektor

For kontrollen av medlemmer som er utpekt som ansvarlige for revisjon av kommuner mv., ble det trukket ut tre for kontroll av regnskapsrevisjon og én for kontroll av forvaltningsrevisjon.

Alle kontroller som ble gjennomført, fikk resultatet godkjent.

Spørreundersøkelse

Som i tidligere år ble det etter gjennomført kontroll sendt ut en spørreundersøkelse til de kontrollerte for å få deres tilbakemeldinger vedrørende kontrollen. 133 av 154 mottakere svarte på undersøkelsen – 86,4 % mot 82 % i 2015.

Tilbakemeldingene viser at de kontrollerte generelt sett er godt fornøyd med den gjennomførte kvalitetskontrollen og 84,4 % er totalt sett fornøyd eller svært fornøyd. Tilsvarende andel var 88 % i 2016.

Kvalitetskontrollen 2018

For kvalitetskontrollen 2018 er følgende fokusområder foreslått:

- Revisjon av virksomheter underlagt særregulering
- Attestasjonsoppdrag

¹ Rundskriv 3/2017 Veiledning om revisors og revisjonsselskaps etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.